

Η ομιλία του ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ **Δημήτρη Κουτσούμπα** για την πολιτική προσφυγιά στη Θεσσαλονίκη στις **διήμερες εκδηλώσεις της Κομματικής Οργάνωσης Κεντρικής Μακεδονίας του ΚΚΕ**.

«Φίλες και Φίλοι

Συντρόφισσες και Σύντροφοι

Πραγματικά, οι εκδηλώσεις αυτών των δύο ημερών, οι οποίες είναι αφιερωμένες στην πολιτική προσφυγιά, δεν θα μπορούσαν να διοργανωθούν σε άλλη πόλη, πέρα από τη Θεσσαλονίκη.

Γιατί από εδώ, από τη Θεσσαλονίκη, από τη Βόρεια Ελλάδα προέρχεται και ο μεγαλύτερος αριθμός των μαχητών και μαχητριών του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας οι οποίοι πήραν το δρόμο της πολιτικής προσφυγιάς το 1949 αλλά και νωρίτερα.

Αλλά και γιατί η Θεσσαλονίκη είναι η πόλη που δέχτηκε μεγάλο αριθμό επαναπατρισθέντων πολιτικών προσφύγων.

Αυτή εδώ η εκδήλωση αποτελεί ακόμα μια εκδήλωση στο πλαίσιο των 100 χρόνων από τη Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση, αναδεικνύει μια σπουδαία ηρωική πτυχή από την Ιστορία του ΚΚΕ, συνυφασμένη με τη σοσιαλιστική οικοδόμηση, αναδεικνύει τη μεγάλη προσφορά του σοσιαλισμού.

Αποτελεί όμως και μια εκδήλωση τιμής στον ηρωικό Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας, αφού η πολιτική προσφυγιά υπήρξε το αποτέλεσμα του οργανωμένου και συντεταγμένου περάσματος των μαχητών και των μαχητριών του στο έδαφος των Λαϊκών Δημοκρατιών, το οποίο ακύρωσε στην πράξη τους σχεδιασμούς του αστικού στρατού και των ιμπεριαλιστών συμμάχων του για εξόντωση του ΔΣΕ.

Παρά το γεγονός ότι ο αγώνας του ΔΣΕ δεν στέφτηκε με νίκη, είχε τη δική του διεθνιστική συμβολή, πρώτα απ' όλα γιατί συγκρούστηκε με την εγχώρια αστική εξουσία, αλλά και γιατί υποχρέωσε τον ιμπεριαλισμό να μη διενεργεί απερίσπαστος την επίθεσή του ενάντια στις χώρες που έδιναν τη μάχη της σοσιαλιστικής οικοδόμησης.

Το ΚΚΕ και ο ΔΣΕ πρόσφεραν και έλαβαν διεθνιστική βοήθεια σε έναν αγώνα δίκαιο που εντασσόταν στην πάλη για μια ανώτερη κοινωνία.

Ο αγώνας του ΔΣΕ στηρίχτηκε από το εργατικό και κομμουνιστικό κίνημα σε πολλές χώρες. Σήμερα σώζονται εκδόσεις, μαρτυρίες, καταγραφές, δημοσιογραφικές αναφορές και άλλα τεκμήρια.

Ο αγώνας του ΔΣΕ, αν και στηρίχτηκε και από τις χώρες τις σοσιαλιστικής οικοδόμησης, όχι όμως στο βαθμό που έπρεπε, όπως εκτιμάμε σήμερα, μέσα από τη συλλογική μελέτη και την εξεύρεση νέων αρχειακών υλικών αυτής της περιόδου. Στηρίχτηκε, κυρίως στο βαθμό που αυτά τα κράτη εκτιμούσαν ότι επέτρεπε ο τότε διεθνής συσχετισμός των δυνάμεων στρατιωτικός, διπλωματικός, πολιτικός.

Συγκινητικό είναι ένα μικρό χαρτάκι που έγινε προσφορά από φίλο του Κόμματος εδώ από τη Θεσσαλονίκη, στο αρχείο του Κόμματος.

Πρόκειται για κουπόνι οικονομικής ενίσχυσης με το οποίο συγκεντρωνόταν βοήθεια στο ανατολικό κομμάτι της Γερμανίας υπέρ του ΔΣΕ. Ανάλογα παραδείγματα υπάρχουν και από άλλες χώρες.

Αυτός είναι ο διεθνισμός της εργατικής τάξης. Η κοινή δράση ανάμεσα στους εργάτες διαφορετικών χωρών, πρώτα απ' όλα των κομμουνιστών, ενάντια στην καπιταλιστική βαρβαρότητα.

Η ίδια η Σοβιετική Ένωση είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο που έκανε σημαία της το "προλετάριοι όλων των χωρών, ενωθείτε!" Που πρόσφερε και έλαβε σημαντική διεθνιστική βοήθεια.

Φίλες και Φίλοι

Συντρόφισσες και Σύντροφοι

Τιμάμε ιδιαίτερα τους χιλιάδες πολιτικούς πρόσφυγες που δεν κατάφεραν να επιστρέψουν στην Ελλάδα, αφού στις τρεις περίπου δεκαετίες της πολιτικής προσφυγιάς, ήταν χιλιάδες αυτοί οι οποίοι άφησαν την τελευταία τους πνοή στην υπερρορία.

Τιμάμε όσες και όσους δεν υποχώρησαν και επαναπατρίστηκαν μετά από πολύχρονο αγώνα, γνωρίζοντας ότι και ο επαναπατρισμός τους σήμαινε νέα σκληρή μάχη για την επιβίωσή τους στο πλαίσιο του άδικου, εκμεταλλευτικού συστήματος.

Η πολιτική-πολιτιστική αυτή εκδήλωση και η ημερίδα δεν αποτελούν μόνο μια οφειλόμενη τιμή και ανάδειξη της συμβολής των πολιτικών προσφύγων.

Η μελέτη της ιστορικής διαδρομής των πολιτικών προσφύγων, της ιστορίας του Κόμματος στην πολιτική προσφυγιά, έχει ξεχωριστή σημασία για την ίδια τη γνώση της ιστορίας του επαναστατικού κινήματος, της ιστορίας του Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας, τη γνωριμία με τη σοσιαλιστική οικοδόμηση στις χώρες που φιλοξένησαν τους πολιτικούς πρόσφυγες στον αιώνα που πέρασε.

Δίνει ερεθίσματα και αφορμές για μια σύγκριση σοσιαλισμού-καπιταλισμού, της βαθιάς ανθρωπιστικής συμπεριφοράς του σοσιαλιστικού συστήματος στους ξεριζωμένους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες από τη μία και των σύγχρονων ξεριζωμένων προσφύγων, με τις εικόνες των πνιγμένων στο Αιγαίο, τη Μεσόγειο και τα κάθε είδους κέντρα υποδοχής της πολιτισμένης ΕΕ.

Οι χιλιάδες πολιτικοί πρόσφυγες βρέθηκαν χωρίς τη θέλησή τους, με την έννοια ότι η προσφυγιά ήταν αναγκαστική επιλογή, αλλά με ψηλά το κεφάλι και δυνατό αγωνιστικό φρόνημα στις χώρες της σοσιαλιστικής οικοδόμησης.

Είναι χιλιάδες οι πολιτικοί πρόσφυγες που φιλοξενήθηκαν στη Σοβιετική Ένωση και τις Λαϊκές Δημοκρατίες στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Ανάμεσά τους δεκάδες χιλιάδες παιδιά, τα οποία πήραν το δρόμο της προσφυγιάς για να σωθούν από την πείνα, τους βομβαρδισμούς από τις βόμβες ναπάλμ και τα "αναμορφωτήρια" της βασίλισσας Φρειδερίκης.

Σήμερα πολλά από εκείνα τα παιδιά βρίσκεστε σε αυτήν εδώ την αίθουσα. Είστε αδιάφευστοι μάρτυρες της φροντίδας του σοσιαλιστικού συστήματος για το παιδί.

Ανάμεσα στους πρόσφυγες ήταν και χιλιάδες ηλικιωμένοι, ανήμποροι, ακόμα και υπερήλικες, άμαχοι κάτοικοι, που πέρασαν στην πολιτική προσφυγιά για να σωθούν από την εκδικητική μανία του αστικού στρατού και της κρατικής καταστολής που θα ακολουθούσε αφού είχαν στηρίξει τη δράση του ΔΣΕ. Για ποιο λόγο εκτιμά άραγε το αντικομμουνιστικό παραλήρημα ότι τους "μάζεψε" όλους αυτούς ο ΔΣΕ;

Το αντικομμουνιστικό κατασκεύασμα που σερβίρεται ξανά και ξανά ως ξαναζεσταμένη σούπα κάνει λόγο για παιδομάζωμα και άλλα συναφή.

Φίλες και Φίλοι

Συντρόφισσες και Σύντροφοι

Οι δεκάδες χιλιάδες αγωνιστές πολιτικοί πρόσφυγες υπήρξαν σπλάχνο από τα σπλάχνα του ΚΚΕ και του αγώνα που ενέπνευσε και καθοδήγησε την τρίχρονη εποποιία του ΔΣΕ.

Χιλιάδες από τους πολιτικούς πρόσφυγες είχαν πρωτοστατήσει στην ταξική πάλη, στην ένοπλη πάλη του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ και νωρίτερα στο εργατικό κίνημα στις σκληρές ταξικές συγκρούσεις των προηγούμενων δεκαετιών του '20 και του '30, στην πάλη για τη βελτίωση της ζωής της εργατικής τάξης και για την ιστορική της αποστολή για μια λεύτερη και σοσιαλιστική Ελλάδα.

Οι χιλιάδες πολιτικοί πρόσφυγες έζησαν από πρώτο χέρι το σοσιαλισμό και πρωτοστάτησαν στην προσπάθεια σοσιαλιστικής οικοδόμησης.

Οι μαχητές και μαχήτριες του ΔΣΕ που έγραφαν σελίδες δόξας, αυταπάρησης και ηρωισμού, που κατακτούσαν πολεμικά μετάλλια όπως το "Ηλέκτρα", το "Γράμμος" και άλλα, αναδεικνύονται σε "σταχανοφικούς" και "ουντάρνικους", δηλαδή σε πρωτοπόρους και καινοτόμους εργάτες και εργάτριες της σοσιαλιστικής παραγωγής.

Υπερασπίστηκαν τη σοσιαλιστική οικοδόμηση, ακόμα και με το όπλο στο χέρι όταν χρειάστηκε, συγκεκριμένα στην Ουγγαρία ενάντια στην προσπάθεια αντεπανάστασης το 1956, όπου αρκετοί μαχητές του ΔΣΕ πολέμησαν ενεργά ενάντια στους αντεπαναστάτες.

Χιλιάδες μαχητές του ΔΣΕ ρίχτηκαν σε μια νέα ειρηνική μάχη, έκαναν μεγάλη προσπάθεια και πέτυχαν σε λίγο διάστημα να μάθουν τη γλώσσα της χώρας που τους φιλοξενούσε και να κατακτήσουν πλέον τα κάστρα της επιστήμης, της τεχνικής ειδίκευσης.

Στην περίπτωση των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων έλαμψε ο διεθνισμός, η διεθνιστική βοήθεια και προσφορά των χωρών της σοσιαλιστικής οικοδόμησης.

Ο διεθνισμός της εργατικής τάξης - είναι το κοινό συμφέρον της, αν και αυτό δεν είναι πάντα αυτονόητο.

Πεδία κομμουνιστικών αξιών, που το σάπιο καπιταλιστικό σύστημα και οι απολογητές του δεν μπορούν ούτε θέλουν να τα καταλάβουν, καθώς έχουν χύσει πολύ βρώμικο μελάνι, για να δυσφημήσουν και συκοφαντήσουν την προσφορά της σοσιαλιστικής οικοδόμησης στους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες.

Είναι χαρακτηριστικά μια σειρά αντικομμουνιστικά δημοσιεύματα, εκδόσεις, ανακοινώσεις σε συνέδρια και άλλα, που αν και δεν αναπαράγουν όλο τον μαύρο αντικομμουνισμό της δεκαετίας του '50, προβάλλουν στην καλύτερη περίπτωση τη ζωή στη σοσιαλιστική οικοδόμηση ως μια περίοδο πίκρας, βασάνων και στερήσεων.

Οι χιλιάδες πολιτικοί πρόσφυγες είναι αδιάφευστοι μάρτυρες ποια ήταν η πραγματικότητα.

Οι χώρες της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, με την απλόχερη βοήθεια στους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες και ιδιαίτερα στα παιδιά, απέδειξαν το ανώτερο ανθρωπιστικό περιεχόμενο του σοσιαλισμού.

Παρά τις μεγάλες δυσκολίες που υπήρχαν από τις καταστροφές του πολέμου, ο κεντρικός σχεδιασμός και η κοινωνικοποιημένη ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής έδωσαν τη δυνατότητα για την άμεση ανταπόκριση των κρατών υποδοχής στις ανάγκες των πολιτικών προσφύγων.

Οι φωτογραφίες με τους πύργους των πρώην ευγενών, των καπιταλιστών, των βιομηχάνων, οι επαύλεις που προορίζονταν για τη χλιδή των λίγων, αφού είχαν γίνει κοινωνική περιουσία από την εξουσία της εργατικής τάξης, διατέθηκαν για τη στέγαση των παιδιών των πολιτικών προσφύγων.

Οι φωτογραφίες της έκθεσης είναι αδιάφευστος μάρτυρας.

Δηλαδή όταν οι πολιτικοί πρόσφυγες και τα παιδιά λένε: "μας διέθεσαν τα καλύτερα κτίρια" είναι κυριολεξία σε πολλές περιπτώσεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στη Ρουμανία, μια από τις πρώτες εγκαταστάσεις των πολιτικών προσφύγων και παιδιών έγινε στο Στεφανέτσι, σε μια ειδυλλιακή τοποθεσία στο τσιφλίκι και την έπαυλη του Μπρατιάνου,

μεγάλου γαιοκτήμονα που μάλιστα ήταν και πρωθυπουργός της Ρουμανίας έως το 1938.

Είναι κι αυτό ένα δείγμα τι μπορεί να κάνει η εργατική εξουσία ακόμα και στα πρώτα της βήματα. Ένα γλαφυρό παράδειγμα για τις δυνατότητες της εργατικής τάξης όταν παίρνει τα μέσα παραγωγής και το συσσωρευμένο πλούτο στα χέρια της.

Άραγε, πόσες φορές δεν έχουμε συναντήσει σήμερα στην καπιταλιστική Ελλάδα τη μόνιμη επωδό πως δεν υπάρχει π.χ. ελεύθερος χώρος για να γίνει ένα σχολείο, ένας παιδικός σταθμός κ.ά.;

Δηλαδή, όταν πρόκειται για την κάλυψη λαϊκών αναγκών σε υγεία, παιδεία, πολιτισμό, σε ελεύθερους χώρους κ.ο.κ. η αστική εξουσία είναι αρνητική.

Πολύ περισσότερο το πρόβλημα αναδεικνύεται όταν το κυνήγι του κέρδους, τα εμπόδια που θέτει η ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής, θέτει ανυπέβλητα εμπόδια στην υλοποίηση έργων όπως τα αντιπλημμυρικά, με τραγικές επιπτώσεις όπως αυτές που ζήσαμε στη Δυτική Αττική και σε άλλες περιοχές πρόσφατα.

Η σοσιαλιστική οργάνωση της οικονομίας, ο κεντρικός σχεδιασμός έδωσε τις δυνατότητες για την παραπέρα πρόοδο στη ζωή των πολιτικών προσφύγων.

Παρ' όλες τις δυσκολίες που προέκυπταν από τις συνθήκες παρανομίας του ΚΚΕ και δυσκόλευαν την ομαλή κομματική ζωή, το 1950, στη Σινάια της Ρουμανίας πραγματοποιήθηκε η 3η Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ με αντιπροσώπους από τους πολιτικούς πρόσφυγες, αλλά και από τις ανταρτομάδες στην Ελλάδα.

Η τρίτη συνδιάσκεψη υπερασπίστηκε τον αγώνα του ΔΣΕ και συζήτησε την οργάνωση της ζωής των πολιτικών προσφύγων.

Τα υλικά της είναι πολύτιμα και κυκλοφορούν από τη "Σύγχρονη Εποχή", καθώς στον ένα περίπου χρόνο πολιτικής προσφυγιάς αποτυπώνεται η επαναστατική αισιοδοξία, η τιτάνια και καρποφόρα προσπάθεια προσαρμογής των πολιτικών προσφύγων στις συνθήκες της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, στην ειρηνική ζωή.

Εξαίρουμε κι εδώ την προσφορά των Σοβιετικών εργαζομένων στη στήριξη των πολιτικών προσφύγων.

Ήταν τέτοια η διαπαιδαγώγηση και η διάθεση των Σοβιετικών εργαζομένων για τη στήριξη των νεοφερμένων πολιτικών προσφύγων, ώστε στους χώρους δουλειάς έστηναν πινακίδες και φρόντιζαν να μαθαίνουν μέσα στη βάρδια 10 καινούριες λέξεις στους Έλληνες συναδέλφους τους.

Αυτά και εκατοντάδες άλλα μικρά περιστατικά μαζικής αλληλεγγύης και στήριξης στους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες είναι ένα γερό δείγμα πως ο άνθρωπος διαμορφώνεται μέσα στις συνθήκες στις οποίες ζει.

Οι Σοβιετικοί εργαζόμενοι ήταν διαπαιδαγωγημένοι με τα ιδανικά της αλληλεγγύης, του διεθνισμού, της αισιοδοξίας στην αντιμετώπιση των δυσκολιών καθώς και οι ίδιοι είχαν βιώσει το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Αλλά και οι ίδιες οι συνθήκες της παραγωγής, οι οποίες καλλιεργούσαν τη συλλογικότητα, την ευγενική άμιλλα και όχι τον ανταγωνισμό, συνέβαλλαν ώστε να υπάρξει αντίστοιχη συνείδηση.

Στα υλικά της τρίτης συνδιάσκεψης του 1950 καταγράφεται -για παράδειγμα- το “άγχος” να κατανεμηθούν σχεδιασμένα σε μόνιμη δουλειά όσοι ακόμα δεν είχαν ενταχθεί στην παραγωγή, αυτοί ήταν περίπου 3.000, ενώ περίπου 30.000 ήδη εργάζονταν.

Τέτοιος σχεδιασμός και έλεγχος στο να βρουν όλοι δουλειά, τέτοια δημιουργικά άγχη μπορούσε να έχει μόνο η σοσιαλιστική κοινωνία, όπως στην ΕΣΣΔ, που ήδη από την δεκαετία του 1930 είχε εξαλείψει την ανεργία.

Στο σύνολο των σοσιαλιστικών χωρών έγινε επίσης καταμερισμός για την υποστήριξη των πολιτικών προσφύγων ανάλογα με την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν, αλλά και τα πλεονεκτήματα της κάθε χώρας.

Για παράδειγμα, η Δρέσδη υπήρξε κέντρο φιλοξενίας, αποθεραπείας και αποκατάστασης με τεχνητά μέλη για αναπήρους του ΔΣΕ που είχαν υποστεί βαριά κατάγματα και ακρωτηριασμούς.

Το ίδιο και στην Πολωνία σε ειδικό κέντρο, στο νησί Βόλιν, όπου λειτούργησε το “νοσοκομείο 250”.

Αντίθετα, για την Ελλάδα της εποχής εκείνης είναι πολύ χαρακτηριστικές οι φωτογραφίες της Βούλας Παπαϊωάννου με παιδιά να περπατάνε ξυπόλυτα στα χιόνια.

Επίσης, χαρακτηριστική είναι η ταινία του Τάσου Ψαρρά “Καραβάν Σαράι”, που εκτυλίσσεται εδώ στη Θεσσαλονίκη και περιγράφει πολύ ρεαλιστικά τι περίμενε τους αγροτικούς πληθυσμούς που βίαια ξεσπιτώνονταν από τον αστικό στρατό και στοιβάζονταν σε γκέτο στις πόλεις, ώστε να αποκόψουν το ΔΣΕ από στήριξη και εφεδρείες.

Φίλες και φίλοι

Συντρόφισσες και Σύντροφοι

Οι Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες αλλά και τα παιδιά τους που γεννήθηκαν στις σοσιαλιστικές χώρες έζησαν από κοντά την προσφορά του σοσιαλισμού καθώς και μια σειρά παρεκκλίσεις που οδήγησαν στις ανατροπές, στην καπιταλιστική παλινόρθωση.

Το ΚΚΕ -συλλογικά και επιστημονικά- προσπαθεί να εξάγει συμπεράσματα για τις αιτίες που οδήγησαν στις ανατροπές, στην αντεπανάσταση.

Το ΚΚΕ απευθύνεται ιδιαίτερα στους απογόνους των πολιτικών προσφύγων, δεύτερης και τρίτης γενιάς, να γνωρίσουν ακόμα καλύτερα τα επιτεύγματα της σοσιαλιστικής οικοδόμησης, καθώς και τα συμπεράσματα για τις αιτίες των ανατροπών.

Μόνο έως το 1974 είχαν γεννηθεί στην πολιτική προσφυγιά 15.000 παιδιά, στα επόμενα χρόνια πολύ περισσότερα.

Όλοι εσείς, που αρκετοί βρίσκεστε και σε αυτή εδώ την αίθουσα απόψε, γνωρίσατε από πρώτο χέρι τα επιτεύγματα του σοσιαλισμού.

Πολλοί νοιώσατε άμεσα και έντονα την υποχώρηση με τις αντεπαναστατικές ανατροπές.

Παρά τα συναισθήματα πίκρας, ακόμα και απογοήτευσης που μπορεί να γεννήθηκαν, ένα είναι σίγουρο: Ο κόσμος δεν έγινε καλύτερος, αντιθέτως η ιμπεριαλιστική επιθετικότητα, η βαρβαρότητα έγινε ακόμα πιο έντονη σε βάρος των εργαζομένων όλου του κόσμου.

Χάθηκε η πιο μεγάλη μέχρι τότε κατάκτηση της ανθρωπότητας, ένα σύστημα που είχε στο επίκεντρό του την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών, την άνοδο του γενικού επιπέδου ευημερίας για όλους.

Το ΚΚΕ υπερασπίζεται τη σοσιαλιστική οικοδόμηση που γνωρίσαμε, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνει τις αιτίες που οδήγησαν στις ανατροπές, που αποδόμησαν τη σοσιαλιστική κοινωνία.

Σε όσους -και με αφορμή τα 100 χρόνια της Οχτωβριανής Επανάστασης- ρωτούν "γιατί ανατράπηκε ο σοσιαλισμός;" τους απαντάμε:

Επειδή σταδιακά το Κομμουνιστικό Κόμμα και η σοβιετική εξουσία, μπροστά σε δυσκολίες, υιοθέτησαν επιλογές, όπως προώθηση της πολιτικής της αγοράς, παρμένη από τους νόμους του καπιταλισμού.

Έτσι αποδυναμώθηκε η κοινωνική ιδιοκτησία, ο Κεντρικός Σχεδιασμός, ο εργατικός έλεγχος, ο σοσιαλιστικός χαρακτήρας της παραγωγής, χάθηκε η προωθητική δύναμη ανάπτυξης σοσιαλισμού.

Επίσης, απεμπολήθηκε ο χαρακτήρας της εξουσίας, ως δικτατορίας του προλεταριάτου, με το λεγόμενο παλλαϊκό κράτος, όπως και η ταξική πάλη που συνεχίζεται μέχρι τον κομμουνισμό.

Η μελέτη των αιτιών, που οδήγησαν στις αντεπαναστατικές ανατροπές, δεν είναι απλά και μόνο μια απαραίτητη ερευνητική δραστηριότητα, αλλά υπηρετεί, ενισχύει τη μελλοντική προσπάθεια οικοδόμησης του σοσιαλισμού.

Τέτοια συμπεράσματα ήδη έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα του ΚΚΕ που ψήφισε το 19ο Συνέδριό του.

Φίλες και Φίλοι

Στην πολιτική προσφυγιά τότε, πέρασε και το ίδιο το μεγαλύτερο μέρος του Κόμματος, η Κεντρική του Επιτροπή, το Πολιτικό Γραφείο, στις τρεις περίπου δεκαετίες που το ΚΚΕ είχε τεθεί εκτός νόμου από το ελληνικό αστικό κράτος.

Έτσι η έδρα της ΚΕ φιλοξενήθηκε στη Ρουμανία και μετά το 1968 στην Ουγγαρία.

Αντίστοιχα τα εκδοτικά του Κόμματος, όπως η "Νέα Ελλάδα" και οι "Πολιτικές και Λογοτεχνικές Εκδόσεις".

Στην πολιτική προσφυγιά λειτούργησε αρχικά ο Ραδιοφωνικός Σταθμός "Ελεύθερη Ελλάδα" και μετά το 1956 η "Φωνή της Αλήθειας" που εξέπεμπε

στα βραχεία παράνομα στην Ελλάδα για την ενημέρωση των κομμουνιστών και του ελληνικού λαού έως το 1974.

Όλη σχεδόν η περίοδος της πολιτικής προσφυγιάς του Κόμματος και χιλιάδων αγωνιστών συνδέθηκε επίσης με σελίδες πρωτοπόρας δράσης και αυτοθυσίας.

Συνδέθηκε με παράνομες αποστολές στην Ελλάδα για την ανάπτυξη της δράσης του Κόμματος. Η αποστολή του Νίκου Μπελογιάννη ήταν μια από τις πολλές.

Συνδέθηκε με βοήθεια, που συγκέντρωναν οι Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες για την αρωγή σε φυλακισμένους και εξόριστους, αλλά και σε οικογένειες αγωνιστών που έμειναν πίσω και περνούσαν τα πάνδεινα, ειδικά στην ύπαιθρο που την λυμαίνονταν οι χωροφύλακες, οι Μάυδες και κάθε είδους παρακρατικοί τρομοκράτες.

Συνολικά, η δράση του ΚΚΕ στηρίχτηκε από τα Κομμουνιστικά και Εργατικά Κόμματα των χωρών της σοσιαλιστικής οικοδόμησης καθώς και από τα αντίστοιχα κράτη.

Ταυτόχρονα, οι εσωτερικές εξελίξεις στις χώρες φιλοξενίας με πρώτη την ίδια τη Σοβιετική Ένωση επηρέασαν τη ζωή των πολιτικών προσφύγων, την ιδεολογική διαπάλη καθώς και την πολιτική του Κόμματός μας.

Για παράδειγμα, η δεξιά οπορτουνιστική στροφή του ΚΚΣΕ με τις αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου το 1956 επέφερε την επέμβαση του ΚΚΣΕ και της επιτροπής των 6 ΚΚ στο ΚΚΕ.

Αποτέλεσε την αφετηρία για την αλλαγή της πολιτικής γραμμής του Κόμματος, την καθαίρεση του Νίκου Ζαχαριάδη από Γενικό Γραμματέα της ΚΕ. Η παρέμβαση επέφερε δεξιά οπορτουνιστική στροφή και στην οργανωτική πολιτική του ΚΚΕ.

Βέβαια και πριν την 6η Ολομέλεια μπορεί να διαπιστώσει κανείς προβλήματα στην εσωκομματική λειτουργία (όχι μεγαλύτερα όμως από εκείνα άλλων περιόδων) όπως και κυρίως μετά την 6η Ολομέλεια του 1956.

Ήταν προσχηματική η αναφορά σε δήθεν κρίση στο Κόμμα πριν το 1956. Αντίθετα η 6η Ολομέλεια του 1956 ήταν που επέφερε κρίση και διάσπαση

στο ΚΚΕ και οδήγησε στη διαγραφή χιλιάδων τίμιων κομματικών μελών στις οργανώσεις της Τασκένδης.

Παρά τη δεξιά στροφή που επήλθε στα χρόνια μετά την 6η Ολομέλεια του 1956, το Κόμμα μας υπερασπίστηκε στοιχειώδεις επαναστατικές αρχές, άνοιξε μέτωπο στον ευρωκομμουνισμό, δεν μετατράπηκε σε κόμμα ευρωκομμουνιστικό, άνοιξε ιδεολογικό μέτωπο μαζί του.

Όλη η περίοδος της πολιτικής προσφυγιάς των χιλιάδων μαχητών του ΔΣΕ, των χιλιάδων κομμουνιστών και του ίδιου του Κόμματος, εκείνη την περίοδο, είναι ιδιαίτερα διδακτική.

Φίλες και Φίλοι

Συντρόφισσες και Σύντροφοι

Ήταν έντονος ο πόθος των πολιτικών προσφύγων για τον επαναπατρισμό, για την επανένωση με το οικογενειακό περιβάλλον στην Ελλάδα, παρά το γεγονός ότι θα ζούσαν σε συνθήκες άγνωστες, στον κόσμο του καπιταλισμού.

Άλλωστε, ως αγωνιστές, οι περισσότεροι ένοιωθαν και την ανάγκη της αγωνιστικής προσφοράς στον τόπο που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν.

Επιπλέον, σε κάποιους ο επαναπατρισμός προέκυπτε περισσότερο ως ατομική επιλογή καθώς στην πολιτική προσφυγιά βρέθηκαν και άνθρωποι με χαλαρότερους δεσμούς με το κίνημα και το Κόμμα.

Συνολικά ο αγώνας για τον επαναπατρισμό συνδεόταν με τον αγώνα για τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ, την απελευθέρωση των πολιτικών κρατουμένων, των φυλακισμένων αγωνιστών, που αρκετοί κρατούνταν για πάνω από 20 χρόνια.

Είχε τα χαρακτηριστικά πάλης για τον έντιμο επαναπατρισμό, χωρίς όρους και προϋποθέσεις, δηλαδή χωρίς δηλώσεις μεταμέλειας, χωρίς πολιτική υποχώρηση.

Και αυτή η πλεύση τηρήθηκε συλλογικά από την πλειοψηφία των πολιτικών προσφύγων, ενάντια στις προσπάθειες της πολιτικής του ελληνικού αστικού κράτους να προσεταιριστεί αρκετούς από αυτούς μέσω των πρεσβειών.

Από την πλευρά του ελληνικού κράτους τηρήθηκε αδιάλλακτη στάση απέναντι στους πολιτικούς πρόσφυγες με περιόδους χαλάρωσης αλλά και έντασης των φραγμών.

Χαρακτηριστικό είναι ότι αφαιρέθηκε ακόμα και η ελληνική ιθαγένεια από χιλιάδες πολιτικούς πρόσφυγες.

Σε χιλιάδες πρόσφυγες δεν επιτράπηκε ούτε η τουριστική επίσκεψη στην Ελλάδα.

Δεν επιτρεπόταν ούτε η ταφή στην πατρίδα.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του καθηγητή χειρουργικής στο πανεπιστήμιο Αθηνών, διεθνούς φήμης επιστήμονα, Πέτρου Κόκκαλη, του οποίου η κηδεία έγινε κατορθωτή, μετά από πολλά διαβήματα κι αφού είχαν μεσολαβήσει αρκετές ημέρες από το θάνατό του. Και ήταν μία από τις ελάχιστες περιπτώσεις που αυτό έγινε κατορθωτό.

Συντρόφισσες και σύντροφοι

Κάθε περίοδος στη δράση του Κόμματος έχει τις δικές της πρωτόγνωρες δυσκολίες και νέα κάθε φορά καθήκοντα.

Αμέσως μετά την υποχώρηση του ΔΣΕ, το ΚΚΕ βρέθηκε με ένα μεγάλο μέρος των δυνάμεών του στην πολιτική προσφυγιά.

Ένα άλλο βρισκόταν στην Ελλάδα σε συνθήκες βαριάς παρανομίας. Η επικοινωνία ανάμεσα σε αυτά τα δύο τμήματα, η καθοδήγηση δηλαδή του Κόμματος και του κινήματος, γίνονταν μέσω ασυρμάτων και πάνω απ' όλα με τις παράνομες αποστολές στελεχών στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια ξεχωριστή ηρωική σελίδα από τη δράση του Κόμματος.

Κι ένα τρίτο τμήμα των δυνάμεων του Κόμματος, δηλαδή χιλιάδες κομμουνιστές και άλλοι αγωνιστές βρισκόταν στις φυλακές και τις εξορίες, με τις εκτελέσεις κρατουμένων αγωνιστών να συνεχίζονται.

Σε αυτές τις συνθήκες η πιεστική ανάγκη για νόμιμη δράση του Κόμματος για τη σωτηρία της ζωής χιλιάδων κρατουμένων, για την απελευθέρωσή τους, οδήγησε στην επεξεργασία, ήδη από το 1949, μιας θέσης που έθετε λαθεμένα ως στόχο πάλης την ανάγκη σχηματισμού της λεγόμενης εθνικής δημοκρατικής κυβέρνησης που εκτιμούσε ότι θα έκανε πράξη την ελεύθερη λειτουργία του ίδιου του Κόμματος, την απελευθέρωση των

πολιτικών κρατουμένων και τον επαναπατρισμό των πολιτικών προσφύγων.

Όπως απέδειξαν και οι εξελίξεις, το Κόμμα παρέμεινε εκτός νόμου από όλες τις αστικές κυβερνήσεις είτε αυτές ήταν "δεξιές" είτε "κεντρώες".

Αποδείχτηκε, δηλαδή, ότι είναι άλλο ζήτημα η πάλη για ελευθερίες και δικαιώματα, που ασφαλώς έπρεπε να είναι στην πρώτη γραμμή της διεκδίκησης και μάλιστα με κινήσεις που να εκθέτουν τις αστικές κυβερνήσεις κάθε απόχρωσης και εντελώς άλλο ζήτημα η προγραμματική, στρατηγική στόχευση για μια κυβέρνηση, στο έδαφος του καπιταλισμού, η οποία θα έκανε πράξη τον εκδημοκρατισμό, τη γενική αμνηστία, τον επαναπατρισμό και κάποια άλλα και πολύ περισσότερο θα άνοιγε και το δρόμο για το σοσιαλισμό.

Ένα τέτοιος κυβερνητικός στόχος αστικοδημοκρατικής διαχείρισης, αντικειμενικά, υπέσκαπτε την ιδεολογική-πολιτική-οργανωτική αυτοτέλεια του ΚΚΕ, ακύρωνε την προσπάθεια χάραξης γνήσιας επαναστατικής στρατηγικής.

Εδώ πρέπει να πούμε πως από όλη την περίοδο της πολιτικής προσφυγιάς του Κόμματος, εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα και για το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα.

Ένα βασικό συμπέρασμα που πρέπει να κρατήσουμε είναι ότι δεν είναι ζήτημα κάποιων τυπικών κανόνων στις σχέσεις ανάμεσα στα κόμματα ή ζήτημα γενικά της αρχής που λέει, ένα κόμμα να μην παρεμβαίνει στα εσωτερικά του άλλου, εκφράζοντας ανάλογη γνώμη ή κριτική άποψη.

Αλλά το κύριο ζήτημα είναι το ίδιο το περιεχόμενο της όποιας διεθνούς παρέμβασης για πραγματική, ουσιαστική βοήθεια, εάν δηλαδή αυτή ενισχύει την επαναστατική στρατηγική, την σοσιαλιστική - κομμουνιστική προοπτική ή την αποδυναμώνει, ακόμα και την υπονομεύει.

Ανάλογη πείρα πλέον έχει κατακτήσει το ΚΚΕ, όπως και άλλα Κομμουνιστικά Κόμματα, δρώντας στις σημερινές συνθήκες, αντιμετωπίζοντας προβλήματα του παρόντος, σε συνθήκες μάλιστα αρνητικού διεθνούς συσχετισμού, σε συνθήκες συνολικού πισωγυρίσματος και οργίου της αντεπανάστασης.

Είναι και αυτό ένα μικρό δείγμα των σύνθετων συνθηκών και της πίεσης, από τα ίδια τα πράγματα, που ασκείται στην προσπάθεια του ΚΚΕ να

χαράσσει επαναστατική πολιτική γραμμή σε όλες τις συνθήκες. Να κρίνει επιστημονικά - ταξικά την κατάσταση που κάθε φορά διαμορφώνεται.

Τα συμπεράσματα από όλη αυτή την περίοδο, από την μελέτη της πείρας όλου του 20ού αιώνα, έδωσαν στο Κόμμα μας τα εφόδια για να διαμορφώσει στέρεα πεποίθηση για το σε ποια κυβέρνηση, σε ποια εξουσία θα δώσει το παρόν, θα δώσει όλες του τις δυνάμεις, όπως επίσης και την άρνησή του να συμμετάσχει ή να δώσει στήριξη σε οποιαδήποτε αστική κυβέρνηση, εγκλωβισμού και παράδοσης στην πράξη του εργατικού-λαϊκού κινήματος στον αντίπαλο.

Συμπεράσματα που μας βοήθησαν στη διαμόρφωση σύγχρονου επαναστατικού προγράμματος και χάραξης ανάλογης γραμμής πάλης στο κίνημα, που μας οδήγησαν σε επιβεβαίωση των προβλέψεών μας, την προετοιμασία του εργατικού-λαϊκού παράγοντα. Έτσι μπορέσαμε να αντιμετωπίσουμε, τα τελευταία χρόνια, μέσα σε συνθήκες βαθιάς οικονομικής καπιταλιστικής κρίσης, αστικής σοσιαλδημοκρατικής διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, όλες τις ψεύτικες ελπίδες και προσδοκίες, τις μικροαστικές οπορτουνιστικές αυταπάτες, κάθε είδους αστικές και οπορτουνιστικές πιέσεις.

Κατορθώσαμε να κρατηθεί ζωντανό το όραμα, ο στόχος, να βάζουμε πλέον τις βάσεις για την ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος, να προωθείται η αντιμονοπωλιακή-αντικαπιταλιστική κοινωνική συμμαχία, να δυναμώνει το ΚΚΕ, ως δύναμη κοινωνικής ανατροπής, κόμμα ικανό να ηγηθεί αυτής της πάλης, κατά του ιμπεριαλιστικού πολέμου, για την εργατική εξουσία, το σοσιαλισμό.

Μπορεί να φανταστεί κανείς σήμερα ποια θα ήταν η θέση του ΚΚΕ, αν είχε υποχωρήσει στην πίεση για συμμετοχή, στήριξη ή απλά ανοχή στη συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, που δίνει "γην και ύδωρ" στους ΝΑΤΟικούς δολοφόνους και στην ολομέτωπη επίθεση του κεφαλαίου που με την κυβερνητική βούλα αμφισβητεί ακόμα και το δικαίωμα τις απεργίας, της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων.

Έτσι, λοιπόν, γι' αυτό ισχυριζόμαστε ότι έχει πολλαπλή σημασία η γνώση της ιστορίας, η εξαγωγή συμπερασμάτων, που μας κάνουν συλλογικά πιο ικανούς στην πάλη σήμερα.

Συντρόφισσες και σύντροφοι

Τελικά, ο επαναπατρισμός των πολιτικών προσφύγων ήρθε ως αποτέλεσμα των πολύχρονων αγώνων και έγινε πράξη μετά την ντε φάκτο

νομιμοποίηση του Κόμματος το 1974, με την πτώση της επτάχρονης δικτατορίας.

Τίποτα δεν χαρίστηκε. Τα πάντα κατακτήθηκαν με αγώνες.

Τιμάμε όλους και όλες που έπεσαν στα πεδία των μαχών, εκτελέστηκαν.

Όσους βασανίστηκαν, εξορίστηκαν, φυλακίστηκαν.

Όσους και όσες βρέθηκαν στην αναγκαστική πολιτική προσφυγιά.

Τα παιδιά και τα εγγόνια όλων αυτών που συνεχίζουν να δίνουν τη μάχη για την αξιοπρέπεια, τη ζωή και το καλύτερο πανανθρώπινο μέλλον.

Για το σοσιαλισμό- κομμουνισμό.

100 χρόνια μετά την Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση, οπότε και ο πάγος έσπασε και ο δρόμος χαράχτηκε, η γραμμή χαράχτηκε, αλλά και 30 περίπου χρόνια μετά την αντεπανάσταση και το ιστορικό πισωγύρισμα, το κάλεσμα των κομμουνιστών παραμένει επίκαιρο και πιο αναγκαίο σήμερα:

"Σύντροφοι ψηλά την κόκκινη σημαία! Η ελπίδα βρίσκεται στην πάλη των λαών! Ο σοσιαλισμός- κομμουνισμός είναι το μέλλον του κόσμου!"

Προϋπαντούμε τα 100 χρόνια του ΚΚΕ με την υπόσχεση που δίνει και το τραγούδι ότι "το λάβαρο που μου 'λαχε ψηλά θα το κρατήσω. Εμπρός σύντροφοι πιο ψηλά..."».